

Романчукевич В.В.

кандидат економічних наук, докторант,
ДВНЗ «Університет банківської справи»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9393-5590>

Romanchukevich Vitalii

SHEI «University of Banking»

ГАРМОНІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

У статті досліджено проблематику інтеграції концепції сталого розвитку і державної фінансової політики, визначено перспективи їх гармонізації. Встановлено, що концепція сталого розвитку базується на взаємозв'язку та балансі економічних, соціальних, екологічних, інституційних та інноваційно-технологічних компонентів, який дозволяє максимізувати добробут людини без ускладнення можливостей задовольняти свої потреби для майбутніх поколінь. З прийняттям «Порядку денного в області сталого розвитку на період до 2030 року» концепція сталого розвитку крім основних традиційних компонентів (соціальна інтеграція, економічне зростання та захист навколишнього середовища) була доповнена двома важливими компонентами: партнерство та мир. З'ясовано, що сталість розвитку досягається та концентрується в центрі цих п'яти взаємопов'язаних компонентів. Виявлено, що глобальні цілі сталого розвитку мають тісний зв'язок з окремими аспектами державної фінансової політики, оскільки для реалізації практично усіх завдань необхідним є застосування фінансових важелів та інструментів. Аргументовано, що глобальні та визначені на їх основі національні цілі та завдання сталого розвитку мають бути пріоритетами та орієнтирами державної фінансової політики. Доведено необхідність розробки та затвердження «Стратегії сталого розвитку України до 2030 року», яка повинна стати найважливішим програмним документом стратегічного рівня, що визначає концептуальні засади політики сталого розвитку України.

Ключові слова: сталий розвиток, компоненти сталого розвитку, національні цілі сталого розвитку, державна фінансова політика, інноваційна парадигма державної фінансової політики, стратегія сталого розвитку.

Постановка проблеми. Динамічність суспільних процесів у сучасному світі засвідчує необхідність пошуку нових та удосконалення існуючих теоретико-методичних положень управління соціально-економічним розвитком країн. В умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів, що ведуть до концентрації капіталу та інтеграції світової економіки в єдину систему, концепція сталого економічного розвитку є домінантним вектором розвитку людської цивілізації.

Актуальною науково-прикладною проблемою залишається питання інтеграції основоположних засад концепції сталого економічного розвитку в державну фінансову політику з урахуванням глобалізаційних процесів та викликів сьогодення. У зв'язку з цим актуалізується питання розробки методології, яка дозволить сформулювати на основі концепції сталого економічного розвитку інноваційну парадигму державної фінансової політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики сталого розвитку та державної фінансової політики приділялась чимала увага наукової спільноти, зокрема можна виділити роботи таких науковців як: Д. Ванькович [1], А. Вергун [2], В.М. Геєць [13], Б.М. Данилишин [14],

Г. Дейлі [3], Г. Домарадзька [4], О. Кононенко [5], О. Кореновський [6], В.В. Костицький [15; 16], В. Тропіна В. [7], Трофимова [8] та ін. Проте поза увагою більшості досліджень залишилися питання розробки інноваційної парадигми державної фінансової політики та її гармонізації з концепцією сталого розвитку.

Мета та завдання статті. Метою статті є розвиток теоретико-методичних положень процесу гармонізації концепції сталого розвитку та державної фінансової політики в контексті глобалізаційних тенденцій сучасного світу. З урахуванням мети статті було визначено наступні завдання: дослідити сутність та основні компоненти концепції сталого розвитку, визначити глобальні детермінанти її еволюції, розвинути теоретико-методичні аспекти адаптації глобальних та національних цілей і завдань сталого розвитку, визначити ключові завдання державної фінансової політики для досягнення цілей сталого розвитку забезпечивши їх гармонізацію.

Виклад основного матеріалу. В основу інноваційної парадигми державної фінансової політики має бути закладена детермінанта глобальної природи подальшого розвитку світової економічної та фінансової

систем. Вирішення окресленої проблеми розпочнемо із дослідження еволюції концепції сталого розвитку та висвітлення її фундаментальних положень. Основою концепції сталого розвитку є знання з різних сфер (економіки, соціології, екології та філософії). Концепція сталого розвитку («sustainable development») – стійкий розвиток, сталий розвиток) пройшла тривалу еволюцію та знайшла своє відображення у важливих міжнародних документах і деклараціях, які окреслюють пріоритети подальшого розвитку всього світу.

В умовах загострення глобальних екологічних проблем у другій половині ХХ століття та із започаткуванням конференцій ООН з питань захисту довкілля виникла ідея поступального переходу людської цивілізації до стану «глобальної динамічної рівноваги». «Глобальна динамічна рівновага» виражається у сталому балансі між окремими компонентами світової еколого-соціально-економічної системи, який зберігається як сьогодні так і в майбутньому не зважаючи на дію різноманітних факторів.

Саме такий підхід до розробки моделі економічного зростання, при якому ефективно задовольняються потреби суспільства та досягається гармонія з навколишнім середовищем, закладено в основу концепції сталого розвитку (sustainable development). Термін «sustainable» у англомовних словниках визначається як характеристика процесу або стану, який може підтримуватися невизначено довго, в той час як термін «sustainable development» трактується як поліпшення якості людського життя при збереженні сталості підтримувальних екосистем.

Згідно Г. Дейлі «сталий розвиток» – це означення гармонійного, збалансованого, безконфліктного прогресу всієї земної цивілізації, груп країн, окремо взятих країн нашої планети за науково обґрунтованими планами, коли одночасно вирішується комплекс питань щодо збереження довкілля, ліквідації експлуатації, бідності та дискримінації як кожної окремо взятої людини, так і цілих народів чи груп населення [3].

У проєкті Закону України про «Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» дається наступне визначення. Сталий розвиток (англ. sustainable development) – розвиток, який дає змогу задовольнити потреби теперішніх поколінь і залишає можливість майбутнім поколінням задовольнити їхні потреби [9].

В основі базової концепції сталого розвитку лежать три фундаментальних компоненти: економічне зростання, соціальна інтеграція, та захист навколишнього середовища. Тому концепція сталого розвитку базується на ідеях гармонізації економічної, соціальної та екологічної компонент.

За визначенням В. Трофимової, концепція сталого розвитку – це системна суспільно-соціальна доктрина, яка спрямована на зміну стосунків людини і природи задля розширення можливостей економічного зростання та на створення скоординованої глобальної стратегії виживання людства, орієнтованої на збереження і відновлення природних спільнот у масштабах, необ-

хідних для повернення до меж господарської місткості біосфери [8, с. 34].

Сучасний етап розвитку концепції сталого розвитку розпочався у вересні 2015 року, коли на засіданні Генеральної асамблеї ООН 193 країни-члени затвердили «Перетворення нашого світу: Порядок денний для сталого розвитку на період до 2030 року». Згідно документу країни-підписанти взяли на себе зобов'язання забезпечувати стійкий, всеохоплюючий та поступальний розвиток, соціальну інтеграцію та захист навколишнього середовища в умовах партнерства та миру. Необхідною умовою для успішної реалізації документу є поєднання зусиль усіх учасників процесу розвитку, представників громадянського суспільства, приватного сектору та академічної спільноти [10].

Основу «Порядку денного в області сталого розвитку до 2030 року» складають 5 основних компонентів: люди, процвітання, планета, партнерство та мир. З прийняттям «Порядку денного в області сталого розвитку на період до 2030 року» концепція сталого розвитку крім основних традиційних компонентів (соціальна інтеграція, економічне зростання та захист навколишнього середовища) була доповнена двома важливими компонентами: партнерство та мир. Сталість розвитку досягається та концентрується в центрі цих п'яти взаємопов'язаних компонентів (рис. 1).

Стан цих компонентів слугує основою для розробки стратегічних рішень з питань розвитку. Таким чином для забезпечення сталості діяльності в сфері розвитку вона повинна враховувати соціально-економічні та екологічні наслідки, що породжуються нею, а також намагатись забезпечувати усвідомлений вибір, виходячи з наявних варіантів компромісних рішень, синергії, додаткових доходів та ефектів, які ця діяльність створює. Крім цього суб'єкти, які відповідальні за розробку політики, повинні забезпечити партнерські відносини між всіма учасниками та ефективно застосування механізмів і засобів для її реалізації. «Порядок денний для сталого розвитку на період до 2030 року» визначив 17 глобальних цілей сталого розвитку (глобальні ЦСР), які по суті є сферами (напрямами) впливу для досягнення сталого розвитку в світовому масштабі. Система глобальних ЦСР побудована таким чином, що одні цілі розглядаються як кінцеві в той час як інші є засобами їх досягнення. Такий підхід дозволяє глибше усвідомити взаємозв'язок всіх цілей сталого розвитку.

Глобальні ЦСР включають 169 завдань, які необхідно реалізувати для досягнення сталого розвитку (глобальні завдання для досягнення сталого розвитку, глобальні ЗСР). Для ефективного моніторингу якості досягнення глобальних ЗСР сформована система із 240 глобальних індикаторів сталого розвитку. По своїй сутності глобальні ЗСР та індикатори сталого розвитку є інструментами, через які можна впливати на добробут населення та планети в цілому світі. Для повноцінного їх застосування необхідна співпраця усіх країн світу задля покращення добробуту людства.

Рис. 1. Візуальна інтерпретація концепції сталого розвитку згідно «Порядку денного в області сталого розвитку до 2030 року»

Україна не залишилась осторонь глобальних світових процесів у сфері розбудови підходів до сталого розвитку. Президент України у 2015 році від імені України підписав «Порядок денний в області сталого розвитку до 2030 року», чим визначив курс України на реалізацію та досягнення глобальних цілей та завдань сталого розвитку.

Глобальні цілі та завдання сталого розвитку є вектором розвитку світової еколого-соціально-економічної системи. Соціально-економічна та екологічна системи України мають власні особливості та умови, які повинні бути враховані при розробці національних цілей сталого розвитку (національні ЦСР) та завдань сталого розвитку (національні ЗСР), а також індикаторів для планування та моніторингу їх досягнення до 2030 року.

Найбільш системним дослідженням у напрямку адаптації глобальних цілей та завдань сталого розвитку та розробки національних їх еквівалентів є аналітична доповідь Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, що є результатом роботи представників 17 міністерств, відомств, представництва ООН в Україні та консультацій з громадськістю. В підсумку було визначено 86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу.

В цілому глобальні та національні ЦСР співпадають і відрізняються лише редакційно, при цьому суть цілей залишилась незмінною. Дещо іншою є ситуація з глобальними та національними завданнями сталого розвитку. На основі проведеного критичного аналізу глобальних та національних ЗСР, які представлені в аналітичній доповіді Міністерства економічного розвитку та торгівлі України бачимо, що не всі положення «Порядку денного в області сталого розвитку до 2030 року» були враховані в запропонованому документі. Зупинимось детальніше лише на окремих розбіжностях, які мають безпосереднє відношення до

державної фінансової політики, формування її цілей та пріоритетів.

Зокрема глобальним ЗСР 1.4 чітко визначено необхідність забезпечення до 2030 року можливості рівних прав усіх чоловіків та жінок на економічні ресурси, доступу до базових послуг, володіння і розпорядження землею та іншими формами власності, успадкованого майна, природних ресурсів, відповідних нових технологій і фінансових послуг, включаючи мікрофінансування. Натомість найбільш близьке за змістом національне ЗСР 8.6 передбачає необхідність створення інституційних та фінансових можливостей для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки.

У глобальному ЗСР 1.4 основний акцент робиться на рівноправний доступ усіх верств населення до найважливіших видів ресурсів (земля, майно, природні ресурси, технології та фінансові ресурси). Для України такий пріоритет є надзвичайно актуальним, оскільки більша частина ресурсів (в першу чергу природних та фінансових) знаходиться під контролем невеликої частини населення, натомість більшість населення не має до них вільного доступу. Національне ЗСР 8.6 робить акцент на створенні можливостей до самореалізації населення, що є важливим атрибутом економічного розвитку. Проте на відміну від чіткого глобального ЗСР 1.4 національне ЗСР 8.6 має дуже абстрактний характер, що ускладнює його використання як одного із інструментів сталого розвитку.

Поза увагою національних ЗСР залишилось глобальне ЗСР 1.b, що передбачає необхідність створення на національному, регіональному та міжнародному рівнях стратегічних механізмів для сприяння прискореному інвестуванню в заходи щодо ліквідації бідності. Також у національному ЗСР 2.2. не враховано важливих фінансових аспектів глобального ЗСР, які

полягають у забезпеченні можливостей доступу фермерських сімейних господарств до землі, факторів виробництва, фінансових послуг, ринків та можливостей збільшення доданої вартості. У національному ЗСР 2.2 акцент зроблено на застосуванні інноваційних технологій, що, на нашу думку, може бути фактором зростання продуктивності сільського господарства лише за наявності забезпечувальної компоненти розвитку сільського господарства. Поза увагою національних ЗСР залишилось глобальне ЗСР 2.а, яке передбачає збільшення інвестування в сільську інфраструктуру, сільськогосподарські дослідження й агропропаганду шляхом активізації міжнародного співробітництва.

В національному ЗСР 3.7 не враховано такі важливі фінансові аспекти охорони здоров'я як захист від фінансових ризиків та забезпечення доступу до безпечних, ефективних, недорогих лікарських засобів. Натомість в національному ЗСР акцент зроблено лише на імунізації населення, а зазначені аспекти глобального ЗСР 3.8 не знайшли свого відображення.

Також в національних ЗСР, що стосуються завдань у сфері охорони здоров'я, відсутній такий пріоритет глобальних ЗСР 3.б як сприяння дослідженням для створення вакцин і лікарських препаратів для лікування інфекційних та неінфекційних хвороб. З урахуванням вагомої імпортової складової на вітчизняному ринку лікарських препаратів, на нашу думку, таке завдання є пріоритетним для України та не може бути не враховане у національних ЗСР.

У національному ЗСР 6.1 враховано лише питання якості послуг з водопостачання, проте поза увагою залишився такий важливий фінансовий аспект цієї складової (який відображений в глобальному ЗСР 6.1) як доступність (прийнятність) ціни питної води для всіх. Також поза увагою національних ЗСР в сфері управління водними ресурсами, яка має вплив на державну фінансову політику, залишилось глобальне ЗСР 6.б, що визначає пріоритетом підтримку і зміцнення участі місцевих громад у поліпшенні водного господарства та санітарії. У першу чергу ця підтримка може бути реалізована через співфінансування проєктів модернізації водопостачання, водовідведення та через механізми надання державних гарантій з метою залучення іноземних інвестицій під ці проєкти. Такі підходи, на нашу думку, мають знайти своє вираження у державній фінансовій політиці України.

У національних ЗСР, які стосуються забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії, не знайшли відображення важливі фінансові аспекти глобального ЗСР 7.а, в якому як пріоритет визначено необхідність заохочення інвестицій в енергетичну інфраструктуру і технології екологічно чистої енергетики та підвищення енергоефективності. На нашу думку, такі завдання і пріоритети повинні обов'язково знайти відображення у державній фінансовій політиці України.

На нашу думку, у національних ЗСР, які стосуються сприяння сталому економічному зростанню, повній

і продуктивній зайнятості та гідній праці недостатньо чітко виділено фінансові аспекти, що визначені глобальними ЗСР 8.3 та 8.10. Зокрема в них визначено пріоритетними завданнями заохочення розвитку мікро-, малих та середніх підприємств шляхом надання їм доступу до фінансових послуг та зміцнення спроможності національних фінансових установ заохочувати та розширювати доступ до банківських та фінансових послуг для всіх. Також не враховано завдання глобального ЗСР 8.9, яке передбачає розвиток сталого туризму. В національних ЗСР є лише ціль 8.6, яка, як зазначалось раніше носить досить абстрактний характер.

У національних ЗСР не враховано важливий пріоритет глобального ЗСР 9.3, який повинен знайти відображення у державній фінансовій політиці України. Він полягає в необхідності розширення доступу дрібних промислових та інших підприємств до фінансових послуг, в тому числі недорогих кредитів та посиленні інтеграції у виробничо-збутові ланцюжки та ринки.

На нашу думку, у національних ЗСР не врахований важливий пріоритет державної фінансової політики, який відображений в глобальному ЗСР 10.4. Він полягає у забезпеченні рівності і справедливості у бюджетно-податковій політиці держави. Цей аспект не відображений у жодному із національних ЗСР. Також поза увагою (з огляду на глобальний характер) національних ЗСР залишився важливий аспект державної фінансової політики, який виражений у глобальному ЗСР 10.5, і полягає в необхідності удосконалення методів регулювання та моніторингу глобальних фінансових ринків і установ та послідовному застосуванню таких методів. Так само не враховане в національних глобальне ЗСР 10.6 в частині необхідності забезпечення представленості та права голосу країн, що розвиваються в міжнародних економічних і фінансових установах з метою підвищення їх ефективності.

Залишився поза увагою національних ЗСР важливий пріоритет, визначений в глобальному ЗСР 11.а, який полягає в необхідності підтримки економічних, соціальних та екологічних зв'язків між міськими, приміськими і сільськими районами на основі планування національного на регіонального розвитку. Натомість нині в Україні діють Державна Стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року та Державний фонд регіонального розвитку, який створений з метою її реалізації. На нашу думку, врахування завдань та пріоритетів національної політики регіонального розвитку обов'язково повинні знайти вираження державній фінансовій політиці України.

У національних ЗСР не знайшли належного висвітлення пріоритети глобального ЗСР 12.7, що полягають у забезпеченні сталої практики державних закупівель відповідно до національних стратегій та пріоритетів. На нашу думку, підвищення ефективності державних закупівель обов'язково має бути враховано у національних ЗСР і бути одним із пріоритетів фінансової політики України на сучасному етапі в контексті ефективного використання і економії бюджетних коштів.

Особливої уваги в контексті державної фінансової політики України, на нашу думку, заслуговує глобальне ЗСР 12.с. Раціоналізувати неефективне субсидування використання викопного палива, що веде до його марнотратного споживання, за допомогою усунення ринкових диспропорцій з урахуванням національних умов, у т.ч. шляхом реорганізації оподаткування та поступової відмови від шкідливих субсидій там, де вони існують, для обліку їх екологічних наслідків, і зводячи до мінімуму можливі негативні наслідки для їх розвитку так, щоб захистити інтереси нужденних і вразливих груп населення. Зазначене глобальне ЗСР взагалі не відображено в національних ЗСР. З огляду на зростання вартості енергоносіїв та значний рівень субсидування населення по їх оплаті є актуальним аспектом державної фінансової політики України.

У національному ЗСР не відображено важливий фінансовий аспект в сфері заходів по охороні навколишнього середовища (виражений в глобальних ЗСР 15.а та 15.б). Він полягає у необхідності мобілізувати фінансові ресурси з усіх джерел і на всіх рівнях для фінансування раціонального лісокористування, збереження біологічного різноманіття та екосистем.

У національному ЗСР 17.1 не враховано такий пріоритет глобального ЗСР 17.1 як необхідність мобілізації ресурсів із внутрішніх джерел для підвищення національної спроможності щодо збирання податків та інших доходів. Фактично це підвищення фінансової спроможності країни. На нашу думку, цей пріоритет має бути врахований як у національних ЗСР так і у державній фінансовій політиці України.

Вважаємо, що усі інші національні цілі та завдання сталого розвитку України відповідають глобальним цілям і завданням, які закріплені в «Порядку денному в області сталого розвитку до 2030 року». Далі здійснимо оцінку взаємозв'язку глобальних цілей та завдань сталого розвитку, визначивши пов'язані з ними завдання державної фінансової політики (табл. 1). З табл. 1 бачимо, що глобальні цілі сталого розвитку мають тісний зв'язок з окремими аспектами державної фінансової політики, оскільки для реалізації практично усіх завдань необхідним є застосування фінансових важелів та інструментів.

На нашу думку, глобальні та визначені на їх основі національні цілі та завдання сталого розвитку мають бути пріоритетами та орієнтирами державної фінансової політики. Найважливішим програмним документом стратегічного рівня, який визначає концептуальні засади політики сталого розвитку на національному рівні є стратегія сталого розвитку. Сьогодні розроблений проект Закону України «Про стратегію сталого розвитку України до 2030 року», який внесений на розгляд та затвердження Верховної ради України. Згідно пояснювальної записки до проекту Закону України метою прийняття «Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року» є сприяння переходу України на засади сталого розвитку, законодавче та інституційне забезпечення системи публічного управління

сталим розвитком, підвищення якості життя населення і досягнення економічної, соціальної та екологічної збалансованості розвитку України [12].

Стратегічне бачення сталого розвитку України, визначене в проекті Закону України, ґрунтується на забезпеченні національних інтересів та виконанні міжнародних зобов'язань України щодо переходу до сталого розвитку. Метою Стратегії сталого розвитку України до 2030 року (згідно проекту Закону України) є забезпечення високого рівня та якості життя населення України, створення сприятливих умов для діяльності нинішнього та майбутніх поколінь та припинення деградації природних екосистем шляхом впровадження нової моделі економічного зростання, що базується на засадах сталого розвитку.

В проекті Закону України визначено 7 національних стратегічних цілей сталого розвитку, які базуються на 17 глобальних ЦСР. Для досягнення кожної із стратегічних цілей (крім першої для якої виділено лише 2 операційні цілі) сформовано по 3 операційних цілі. Разом з тим для досягнення кожної операційної цілі сформовано систему завдань та цільових показників. Прийняття Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України» до 2030 року» сприятиме:

- переходу України на засади сталого розвитку;
- подоланню дисбалансів, які існують в економічній, соціальній та екологічній сферах діяльності;
- забезпеченню такого стану довкілля, яке сприятиме якісному життю й благополуччю теперішнього та майбутнього поколінь;
- створенню необхідних умов для суспільного договору між владою, бізнесом і громадянським суспільством щодо підвищення якості життя громадян і гарантування соціально-економічної та екологічної стабільності;
- формуванню системи публічного управління сталим розвитком;
- виконанню Україною міжнародних зобов'язань у сфері сталого розвитку;
- забезпеченню партнерської взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу, науки, освіти та організацій громадянського суспільства;
- досягненню високого рівня освіти та охорони громадського здоров'я;
- впровадженню регіональної політики, яка базуватиметься на гармонійному поєднанні загальнонаціональних і регіональних інтересів;
- збереженню національних культурних цінностей і традицій.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна дійти висновку, що в умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів концепція сталого розвитку набуває всі більшої актуальності. Сьогодні вона стала основоположною парадигмою розвитку світової еколого-соціально-економічної та фінансової систем усіх країн світу. Сталий розвиток – це така модель розвитку цивілізації, яка виходить з необхідності забез-

Гармонізація цілей сталого розвитку та завдань державної фінансової політики

№	Глобальні цілі сталого розвитку	Завдання державної фінансової політики
1	2	3
1	Подолання бідності у всіх її формах та усюди	Забезпечити вільний доступ незаможних верств населення до фінансових послуг, включаючи мікрофінансування. Мобілізувати фінансові ресурси для реалізації програм по ліквідації бідності. Розробити фінансові механізми для сприяння інвестуванню в заходи щодо ліквідації бідності.
2	Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства	Забезпечити гарантований та рівний доступ сільськогосподарських виробників до фінансових послуг. Збільшити інвестування в сільську інфраструктуру, сільськогосподарські дослідження, розвиток технологій і створення генетичних банків рослин і тварин. Усувати та припиняти введення торгових обмежень на світових ринках сільськогосподарської продукції шляхом паралельної ліквідації всіх форм субсидування експорту сільськогосподарської продукції
3	Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх в будь-якому віці	Фінансувати дослідження і розробки вакцин і лікарських препаратів, забезпечувати доступність недорогих основних лікарських засобів і вакцин. Збільшити фінансування охорони здоров'я, професійної підготовки та утримання медичних кадрів.
4	Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якійної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх	Забезпечити на належному рівні фінансування умов для надання якісної початкової, середньої, професійно-технічної та вищої освіти для усіх верств населення (в тому числі уразливих груп населення).
5	Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок	Фінансувати заходи по забезпеченню гендерної рівності, розширення прав і можливостей жінок.
6	Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх	Зміцнити фінансове забезпечення програм у галузі водопостачання й санітарії. Фінансово підтримувати і зміцнювати участь місцевих громад у поліпшенні водного господарства та санітарії. Забезпечити фінансування охорони і відновлення пов'язаних з водою екосистем, у тому числі гір, лісів, водноболотних угідь, річок, водоносних шарів і озер
7	Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх	Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у енергетичному балансі за допомогою фінансових інструментів. Заохочувати інвестиції в енергетичну інфраструктуру і технології екологічно чистої енергетики
8	Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх	Підтримувати через фінансові інструменти зростання валового внутрішнього продукту на рівні не менше 7 відсотків на рік. Забезпечити через фінансових механізм підвищення продуктивності в економіці. Сприяти розвитку мікро-, малих і середніх підприємств, шляхом надання їм доступу до фінансових послуг. Забезпечити повну і продуктивну зайнятість та гідну працю для всіх жінок і чоловіків, у тому числі молодих людей та інвалідів. Забезпечити фінансування розробки і здійснення стратегій заохочення сталого туризму. Зміцнювати спроможність національних фінансових, установ заохочувати і розширювати доступ до банківських, страхових і фінансових послуг.
9	Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям	Фінансувати розвиток якісної, надійної, стійкої та сталої інфраструктури з метою підтримки економічного розвитку та добробуту людей. Розширити доступ дрібних промислових та інших підприємств до фінансових послуг, у тому числі до недорогих кредитів, і посилити їх інтеграцію до виробничо-збутових ланцюжків та ринків. Розробити фінансові інструменти модернізації інфраструктури і переобладнання промислових підприємств. Фінансувати наукові дослідження, нарощувати технологічний потенціал промислових секторів шляхом стимулювання інноваційної діяльності.
10	Скорочення нерівності всередині країн та між ними	Підтримувати зростання доходів найменш забезпечених 40 відсотків населення на рівні, що перевищує середній по країні. Прийняти відповідну політику в питаннях заробітної плати та соціального захисту, і поступово домагатися забезпечення більшої рівності. Удосконалювати методи регулювання та моніторингу глобальних фінансових ринків і установ та більш послідовно застосовувати такі методи. Заохочувати офіційну допомогу з метою розвитку і фінансові потоки, у тому числі прями іноземні інвестиції, відповідно до їх національних планів і програм. Скоротити операційні витрати, пов'язані з переведенням мігрантами грошових коштів, до менш ніж 3 відсотки від суми переказу.
11	Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів	Фінансувати можливість загального доступу до достатнього, безпечного і недорогого житла й основних послуг. Фінансувати розвиток громадського транспорту, приділяючи особливу увагу потребам тих, хто перебуває в уразливому становищі, жінок, дітей, інвалідів і літніх осіб. Фінансово сприяти розширенню масштабів відкритої для всіх і екологічно стійкої урбанізації та можливості для комплексного і сталого планування населених пунктів та управління ними. Фінансово сприяти активізації зусиль із захисту та збереження всесвітньої культурної і природної спадщини.

1	2	3
12	Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва	Фінансувати реалізацію Десятирічної стратегії дій з переходу до використання раціональних моделей споживання і виробництва. Фінансувати заходи по скороченню обсягу харчових відходів на роздрібному та споживчому рівнях і зменшенню втрат продовольства у виробничо-збутових ланцюжках. Фінансувати заходи по екологічно раціональному використанню хімічних речовин і всіх відходів упродовж усього їх життєвого циклу відповідно до узгоджених міжнародних принципів. Фінансувати заходи по зменшенню обсягу відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання. Фінансово сприяти забезпеченню сталої практики державних закупівель відповідно до національних стратегій і пріоритетів. Рационалізувати неефективне субсидування використання вичерпного палива, що веде до його марнотратного споживання, за допомогою усунення ринкових диспропорцій у тому числі шляхом реорганізації оподаткування та поступової відмови від шкідливих субсидій там, де вони існують, для обліку їх екологічних наслідків, і зводячи до мінімуму можливі негативні наслідки для їх розвитку так, щоб захистити інтереси нужденних і вразливих груп населення
13	Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками	Забезпечити повномасштабне функціонування Зеленого кліматичного фонду шляхом його капіталізації в найкоротші можливі терміни
14	Збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку	Фінансово забезпечити заходи по запобіганню та суттєвому скороченню будь-якого забруднення морського середовища. Заборонити деякі форми субсидій, що сприяють незаконному, незареєстрованому та нерегульованому рибному промислу.
15	Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорозманіття	Мобілізувати і значно збільшити фінансові ресурси з усіх джерел з метою збереження та раціонального використання біологічного різноманіття та екосистем. Мобілізувати значні ресурси з усіх джерел і на всіх рівнях для фінансування раціонального лісокористування та дати адекватні стимули для застосування таких методів управління з метою збереження та відновлення лісів.
16	Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях	Зменшити незаконні фінансові потоки та потоки зброї, активізувати діяльність з виявлення й повернення викрадених активів і вести боротьбу з усіма формами організованої злочинності. Скоротити масштаби корупції та хабарництва у всіх їхніх формах.
17	Зміцнення засобів здійснення й активізації роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку	Посилити мобілізацію ресурсів із внутрішніх джерел для підвищення національної спроможності щодо збирання податків та інших доходів. Забезпечити, щоб розвинені країни повністю виконали свої зобов'язання з надання офіційної допомоги з метою розвитку. Проводити політику, спрямовану на полегшення боргового тягаря та реструктуризації заборгованості, а також вирішити проблему зовнішньої заборгованості. Прийняти і застосовувати режими заохочення інвестицій.

Джерело: розроблено автором на основі [11]

печити світовий баланс між вирішенням соціально-економічних проблем і збереженням навколишнього середовища. Саме тому концепція сталого розвитку за нинішніх умов стає ключовим орієнтиром державної фінансової політики. Вона повинна базуватись на соціальній інтеграції, економічному розвитку, захисті навколишнього середовища, партнерстві та мирі.

В основі інноваційної парадигми фінансової політики держави, на нашу думку, повинні бути закладені цільові установки та принципи, що лежать в основі концепції сталого економічного розвитку. У зв'язку з цим у статті особлива увага присвячена гармоніза-

ції глобальних та національних цілей та завдань сталого розвитку із завданнями державної фінансової політики. Крім цього сучасна парадигма державної фінансової політики України, на нашу думку, повинна враховувати основні положення Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. Прийняття довгострокової стратегії сталого розвитку дасть змогу повноцінно реалізувати в Україні концепцію сталого розвитку шляхом адаптації основних програмних документів, що визначають основні засади економічної, соціальної, екологічної та фінансової політики з їх подальшою гармонізацією.

Список літератури:

1. Ванькович Д.В. Теоретико-методологічні засади та механізм реалізації фінансової політики в Україні : дис. докт. ек. наук : 08.00.08. – гроші, фінанси і кредит / Ванькович Данило Володимирович – Львів, 2014. – 425 с.

2. Вергун А.М. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації / А.М. Вергун, І.О. Тарасенко. // Вісник КНУТД. – 2014. – № 2. – С. 207–218.
3. Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development. Herman E. Daly. 253 pp. Boston: Beacon Press, 1996.
4. Домарадзька Д.С. Реалізація «концепції сталого розвитку» в Україні, як передумова ефективної інтеграції у світову економіку / Д.С. Домарадзька, М.Б. Фурман // Вісник НУ «Львівська Політехніка». – 2012. – № 748. – С. 350–356.
5. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. – К.: ДП «Прінт сервіс», 2016. – 109 с.
6. Кореновський О. Теоретичні основи формування фінансових механізмів сталого розвитку соціально-економічної системи / О. Кореновський. // Світ фінансів. – 2013. – № 1. – С. 55–61.
7. Тропіна В.Б. Імперативи фінансової політики сталого розвитку України / В.Б. Тропіна. // Вісник Донбаської машинобудівної академії. – 2016. – № 3. – С. 179–182.
8. Трофимова В.В. Концепція сталого розвитку як основа постіндустріальних моделей розвитку / В.В. Трофимова. // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 8. – С. 33–37.
9. Проект Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України» до 2030 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
10. Повестка дня в області устійного розвитку на період до 2030 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unssc.org>.
11. Transforming our World: The 2030 Agenda For Sustainable Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sustainabledevelopment.un.org>.
12. Пояснювальна записка до Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України» до 2030 року» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
13. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку – Національна академія наук України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Віддруковано у ВПЦ «Експрес», 2009. – 864 с.
14. Данилишин Б.М., Екологічна складова політики сталого розвитку: монографія. Б.М. Данилишин. Юго-Восток, 2008. С. 89.
15. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В.В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : УСП МСБ «Eusmeu», 2003. – 772 с. – (Серія "Екологічна бібліотечка" ; № 5) (Бібліотечка журналу «Малий та середній бізнес»).
16. Данилишин Б.М., Костицький В.В. Сталий розвиток України: реалії і проблеми на зламі століть / [В.В. Костицький та ін.] // Малий і середній бізнес. – 1999. – № 5–6.

References:

1. Van'kovych, D.V. (2014), "Theoretical and methodological principles and mechanism of realization of financial policy in Ukraine", D. Thesis, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.
2. Verhun, A.M. and Tarasenko, I.O. (2014), "Concept of sustainable development in the conditions of globalization", Visnyk KNUVD, vol. 2, pp. 207–218.
3. Daly, H. (1996) "Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development", Boston: Beacon Press, 253 p.
4. Domaradz'ka, D.S. and Furman, M.B (2012), "Implementation of the concept of sustainable development in Ukraine as a precondition for effective integration into the world economy", Visnyk NU «L'viv's'ka Politekhnik», vol. 748, pp. 350–356.
5. Kononenko, O.Yu. (2016), Actual problems of sustainable development, DP «Print servis», Kyiv, Ukraine.
6. Korenovs'kyj, O. (2013), "Theoretical foundations of the formation of financial mechanisms for the sustainable development of the socio-economic system", Svit finansiv, vol. 1, pp. 55–61.
7. Tropina, V.B. (2016), "Imperatives of financial policy of sustainable development of Ukraine", Visnyk Donbas'koi mashynobudivnoi akademii, vol. 3, pp. 179–182.
8. Trofymova, V.V. (2010) "The concept of sustainable development as the basis of post-industrial development models", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 8, pp. 33–37.
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Draft Law of Ukraine "On the Strategy of Sustainable Development of Ukraine" till 2030", available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua> (accessed 20 Sept 2018).
10. The United Nations Organization (2016) "Transforming our World: The 2030 Agenda For Sustainable Development", available at: <https://www.unssc.org> (accessed 20 Sept 2018).
11. The United Nations Organization (2016) "Transforming our World: The 2030 Agenda For Sustainable Development", available at: <https://sustainabledevelopment.un.org> (accessed 20 Sept 2018).
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), Explanatory note to the Law of Ukraine «On the Strategy of Sustainable Development of Ukraine» till 2030», available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua> (accessed 20 Sept 2018).
13. Geyets V.M. Society, State, Economics: Phenomenology of Interaction and Development – National Academy of Sciences of Ukraine, SI "Institute of Economics and Forecasting NAS of Ukraine". Printed at the Express Center, 2009. – 864 p.
14. Danylyshyn B.M. Ecological component of sustainable development policy: monograph. B.M. Danilishin. Southeast, 2008. 89 p.

15. V.V. Kostytsky. Transition ecology: law, state, economy (economic and legal mechanism of environmental protection in Ukraine) / V.V. Kostytsky; Institute for Legislative Predictions and Legal Expertise. – K.: SMB Eusmeu SME, 2003. – 772 p. – (Series “Ecological Library”; # 5) (Library of the magazine “Small and Medium Business”).

16. Danylyshyn B.M., Kostytsky V.V. Sustainable development of Ukraine: realities and problems at the turn of the century / [V. V. Kostytsky, etc.] // Small and medium business. – 1999. – № 5–6.

ГАРМОНИЗАЦИЯ КОНЦЕПЦИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ И ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОЛИТИКИ

В статье исследовано проблематику интеграции концепции устойчивого развития и государственной финансовой политики, определены перспективы их гармонизации. Установлено, что концепция устойчивого развития базируется на взаимосвязи и балансе экономических, социальных, экологических, институциональных и инновационных технологических компонентах, которые позволяют максимизировать благосостояние человека без усложнения возможностей удовлетворять свои потребности для будущих поколений. С принятием «Повестки дня в области устойчивого развития на период до 2030 года» концепция устойчивого развития кроме основных традиционных компонентов (социальная интеграция, экономический рост и защиту окружающей среды) была дополнена двумя важными компонентами: партнерство и мир. Установлено, что устойчивость развития достигается и концентрируется в центре этих пяти взаимосвязанных компонентов. Выявлено, что глобальные цели устойчивого развития имеют тесную связь с отдельными аспектами государственной финансовой политики, поскольку для реализации практически всех задач необходимо применение финансовых рычагов и инструментов. Аргументировано, что глобальные и определенные на их основе национальные цели и задачи устойчивого развития должны быть приоритетами и ориентирами государственной финансовой политики. Доказана необходимость разработки и утверждения «Стратегии устойчивого развития Украины до 2030 года», которая должна стать важнейшим программным документом стратегического уровня, определяет концептуальные основы политики устойчивого развития Украины.

Ключевые слова: устойчивое развитие, компоненты устойчивого развития, национальные цели устойчивого развития, государственная финансовая политика, инновационная парадигма государственной финансовой политики, стратегия устойчивого развития.

HARMONIZATION OF THE GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND STATE FINANCIAL POLICY

In the article the problems of integration of the concept of sustainable development and state financial policy are investigated and the prospects of their harmonization are determined. It has been established that the concept of sustainable development is based on the interconnection and balance of economic, social, environmental, institutional and innovation-technological components, which allows maximizing the welfare of a person without complicating the opportunities for future generations to meet their needs. With the adoption of the Agenda for Sustainable Development for the period up to 2030, the concept of sustainable development, in addition to the main traditional components (social integration, economic growth and environmental protection), was complemented by two important components: partnership and peace. It is found that the sustainability of development is achieved and concentrated in the center of these five interrelated components. It is found that global sustainable development goals are closely linked to certain aspects of public finance policy, since for the implementation of almost all tasks, the use of financial leverage and instruments is necessary. It is argued that the global and determined on their basis national and sustainable development goals should be the priorities and guidelines of the state financial policy. The necessity to develop and approve the «Strategy of Sustainable Development of Ukraine until 2030» is proved, which should become the most important program document of the strategic level that defines the conceptual principles of the policy of sustainable development of Ukraine.

Key words: sustainable development, sustainable development components, national sustainable development goals, state financial policy, innovative paradigm of state financial policy, sustainable development strategy.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Альошина Юлія Геннадіївна – студентка кафедри фінансів і маркетингу, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Буднік Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, докторант, Житомирський національний агроекологічний університет

Горобченко Оксана Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

Громова Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, Університет державної фіскальної служби України

Гринишин Марія Іванівна – студентка, Університету державної фіскальної служби України

Гулик Василь Андрійович – магістр, Лодзький університет

Гулик Тетяна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, Національна металургійна академія України

Бабенко Крістіна Євгеніївна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, Українська інженерно-педагогічна академія

Бусарєв Дмитро В'ячеславович – кандидат економічних наук, докторант, Державна науково-навчальна установа «Академія фінансового управління»

Даниленко Наталя Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство «Львівський інститут менеджменту»

Долбнєва Деніза Вадимівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет імені Івана Франка

Живко Зінаїда Богданівна – доктор економічних наук, професор, Львівський державний інститут внутрішніх справ

Завгородній Андрій Володимирович – кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри економіки та інформаційних технологій, Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Канівець Альона Дмитрівна – магістрант, Національна металургійна академія України

Капінус Лариса Василівна – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет харчових технологій

Кисельова Ріма Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, Інститут зрошеного землеробства НААН України

Колокольчикова Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, докторант, Полтавська державна аграрна академія

Нижник Тарас Юрійович – магістрант, Національний університет харчових технологій

Ніколаєнко Ірина Володимирівна – асистент кафедри маркетингу, Національний університет харчових технологій

Панкова Людмила Іллівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Черкаський державний технологічний університет

Печенюк Алла Петрівна – кандидат економічних наук, докторант, Подільський державний аграрно-технічний університет,

Печенюк Андрій Васильович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем, Подільський державний аграрно-технічний університет

Полуда Тетяна Анатоліївна – магістр, Національний університет харчових технологій

Попик Олег Володимирович – кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень

Примуш Юлія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Прокопенко Ярослава Григорівна – аспірантка кафедри економіки і підприємництва, Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

Рожко Наталія Ярославівна – кандидат економічних наук, доцент, Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя

Романчукевич Віталій – кандидат економічних наук, докторант, ДВНЗ «Університет банківської справи»

Сиротюк Ганна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Львівський національний аграрний університет

Скрипник Тетяна Сергіївна – магістр, Миколаївський національний аграрний університет

Стадник Мирослава Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство «Львівський інститут менеджменту»

Стеценко Вікторія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, Національний університет харчових технологій

Таранський Ігор Петрович – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

Хумарова Ніна Іпполитівна – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень

Шапошнікова Інна Олександрівна – викладач кафедри економіки будівництва, Київський національний університет будівництва і архітектури

Швець Юлія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Запорізький національний університет

Шинкаренко Наталія Валентинівна – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»